

บทคัดย่อ

โครงการ : พัฒนาการบริหารจัดการและการหนุนเสริมระบบเครือข่ายงานวิจัยประเด็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ความรู้ ผู้รู้ในเครือข่ายเพื่อนำมาออกแบบสร้างการเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนวิจัยในพื้นที่ จ.สตูล และเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเครือข่ายโรงเรียนวิจัย

จากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย ที่ดำเนินการในปี 2556 – 2557 สามารถสรุปแนวคิด ภายใต้ชื่อ เครือข่ายพัฒนาการศึกษาสตูล ในความหมาย “ องค์กรที่เชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มบุคคล กลุ่มองค์กรในแนวราบ เป็นอิสระต่อกัน โดยยึดหลักขอบเขตของพื้นที่ ประเด็นเนื้อหา ระยะเวลา และสถานภาพทางสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายทอด และกระจายความรู้ ประสบการณ์ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรระหว่างกัน ผ่านความร่วมมือแบบมีส่วนร่วม ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ส่งเสริมกระบวนการทำงานที่มีพลัง สามารถเผยแพร่และประยุกต์ความรู้ใหม่ๆผ่านรูปแบบเครือข่ายการศึกษา เพื่อการพัฒนาจังหวัดสตูลที่ยั่งยืน”

การดำเนินงานที่ผ่านมา มีโครงการชุดคู่ขนาน 4 ชุด โครงการ ซึ่งเป็นโครงการลูกคือ

1. พัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน”
2. “การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการของชุมชน”
3. “การช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา”
4. “ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยโดยการมีส่วนร่วมตามหลักสูตรมาตรฐานสากลผ่านสถานการณ์โลก”

โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้ มีกลุ่มครูที่ร่วมดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ครูที่ผ่านการอบรม และจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย 10 ขั้นตอนมาแล้ว, กับครูที่เป็น ครูใหม่ (ครูที่ย้ายมาใหม่) ในการสร้างการเรียนรู้ทางครูเก่า จะเป็นพี่เลี้ยงครูใหม่ โดยภาพปรากฏชัด คือ การจับคู่เป็นคู่ขนานโรงเรียนขนาดต่างๆ มีการจับคู่ครูร่วมสายชั้น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชีวิต ประสบการณ์สอน

นอกจากนี้ การจับคู่ขนาน ยังมีระบบการติดตามแบบหย่าเหือน โดยมีภาคี ชุมชนพื้นที่ ในนามทีมวิจัย ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันเป็นการสร้างความตระหนัก และยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

สำหรับผู้บริหาร ทางเครือข่ายจะมีการประชุมทีม เดือนละครั้ง มีฐานหลักคือ “ชมรมประมงพื้นบ้าน จ.สตูล” บ้างก็หมุนเวียนไปยังพื้นที่เครือข่ายการท่องเที่ยว เพื่อเป็นฐานการประชุมติดตาม ซึ่งในการประชุมจะเลือกวันว่าง ส่วนใหญ่เป็นวันอาทิตย์ การคุยไม่กำหนดเวลา

ในส่วนชุมชน บทบาทของชุมชนช่วยก้าวจากการเป็นแหล่งข้อมูล สู่การผู้ร่วมออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้

ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางเครือข่ายสามารถสรุปทิศทางการดำเนินงาน เพื่อแก้ปัญหาและขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้ ในนาม “เครือข่ายพัฒนาการศึกษา จ.สตูล” ว่า เครือข่ายโรงเรียนวิจัย จะขับเคลื่อนโครงสร้างการทำงานในรูปแบบ เครือข่ายธรรมชาติ โดยจะไม่จัดแจ้งตามมติขั้นนี้เพื่อคงระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ โดยเครือข่ายจะรับสมาชิก โดยเลือก “คน” ที่สนใจ (ผู้บริหาร, ครู, ครูเกษียณ, โหนดสตูล, หน่วยงาน ที่สนใจ โดยคนที่เข้ามาจะเป็นเครือข่าย “คน” เรียนรู้ โดยมี รูปแบบการดำเนินการ สามารถสรุปเป็น 3 วิธี คือ หนึ่ง เลือก “ครูที่สนใจ” รายโรงเรียนมาร่วมในการจัดการเรียนรู้ , สอง ขับเคลื่อนผ่านระบบโรงเรียนที่สามารถเคลื่อนทั้งระบบได้ , สามเลือกเคลื่อนงานวิจัย เฉพาะชั้น ป. 4-6 อนึ่งรูปแบบการหนุนของเครือข่ายโรงเรียนวิจัย จึงเป็นรูปแบบ การขับเคลื่อนตามศักยภาพ แต่ทั้งนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องร่วมรับรู้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง